

Шуплик Віктор

к.с.-г.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ

Молочне скотарство України - провідна галузь тваринництва, продукція якої (молоко, м'ясо, шкури, залози внутрішньої секреції і т. д.) забезпечує населення високо цінними продуктами харчування, переробну, харчову, фармацевтичну та інші галузі промисловості - цінною сировиною, створює необхідні стратегічні ресурси держави. Вирішальний фактор підвищення ефективності молочного скотарства - якісне удосконалення існуючих і створення на їх базі нових порід, ліній, типів які в більшій степені відповідають вимогам промислових технологій.

Метою проведених досліджень було комплексне вивчення закономірності росту й розвитку, показники продуктивності корів первісток в залежності від їх походження. Дослідження проводились в умовах ТОВ «Козацька долина 2006» Дунаєвецького району Хмельницької області. Племзавод є одним із ведучих господарств західного регіону по розведенню української чорно-рябої молочної худоби подільського заводського типу. На маточному поголів'ї інтенсивно використовувались плідники чорно-рябої голштинської породи різної селекції.

Для проведення досліджень було використано дані первинного зоотехнічного і бухгалтерського обліку та власні спостереження. Корови первістки, що закінчили лактацію до першого вересня 2017 року були розподілені на три групи за принципом лінійної приналежності схема приведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Схема дослідю

№ п/п	Група	Статевовікова група	Кількість тварин	Лінія
1	I	первістки	10	Елевейшна 1491007
2	II	первістки	10	П.Астронавта 1458744
3	III	первістки	10	Старбака 389756

В зоотехнічній науці існує багато точок зору із впливу рівня вирощування тварин на їх подальшу продуктивність. Разом з тим завданням вирощування ремонтного молодняку є виростити тварин, що відповідають певним умовам технології. Сформувані тварин здатних до відтворення собі подібних, із певним рівнем продуктивності.

В таблиці 2 наведено показники живої маси корів-первісток в період вирощування. Як бачимо із вищенаведених даних, телички першої групи мали найбільшу живу масу при народженні 31,8 кг, що на 2,2-2,5 кг більше ніж у теличок другої і третьої груп відповідно. В період вирощування від народження до 18 місяців телички всіх груп показали різні результати по живій масі. В період дев'ять, 12 місяців найбільшу живу масу мали телички другої групи, а в три, шість, 15 і 18 першої. Телички третьої групи у всі проаналізовані вікові періоди відставали від ровесниць першої і другої групи. У віці 18 місяців телички першої групи досягли живої маси 380 кг і переважали ровесниць другої групи на 2,6 кг, а третьої на 14,3 кг.

Достовірна різниця встановлена між першою і другою та третьою групами при $P \geq 0,99$.

Таблиця 2

Жива маса корів-первісток по періодах вирощування, кг

Вік, міс.	Групи					
	I		II		III	
	M $\pm$ m	Cv %	M $\pm$ m	Cv %	M $\pm$ m	Cv %
0	31,8 $\pm$ 0,93	13,7	28,6 $\pm$ 0,93	14,9	28,3 $\pm$ 0,92	15,4
3	102,6 $\pm$ 1,67	7,63	99,8 $\pm$ 1,63	7,68	97,6 $\pm$ 1,77	8,57
6	168,5 $\pm$ 2,30	6,39	168,0 $\pm$ 2,02	5,64	163,5 $\pm$ 2,71	7,84
9	227,3 $\pm$ 2,57	5,31	228,8 $\pm$ 1,96	4,01	220,8 $\pm$ 3,46	7,34
12	281,5 $\pm$ 2,79	4,65	284,0 $\pm$ 2,36	3,90	274,1 $\pm$ 3,76	6,43
15	332,4 $\pm$ 2,87	4,05	332,2 $\pm$ 2,37	3,45	321,7 $\pm$ 3,88	5,65
18	380,0 $\pm$ 3,01	3,72	377,6 $\pm$ 2,42	3,00	365,7 $\pm$ 3,77	4,83

Більш точно про ріст телиць різного походження розкажуть дані по величині середньодобових приростів по періодах вирощування (табл. 3).

Таблиця 3

Середньодобовий приріст живої маси телиць різних груп, г

Вік, міс.	Група					
	I		II		III	
	M $\pm$ m	Cv, %	M $\pm$ m	Cv, %	M $\pm$ m	Cv, %
0-3	786 $\pm$ 12	6,7	792 $\pm$ 10	5,8	763 $\pm$ 16	9,5
3-6	733 $\pm$ 11	6,8	758 $\pm$ 8	4,8	740 $\pm$ 17	10,4
6-9	654 $\pm$ 9	6,2	675 $\pm$ 9	5,8	636 $\pm$ 12	8,6
9-12	602 $\pm$ 10	7,9	614 $\pm$ 11	8,0	592 $\pm$ 7	5,7
12-15	566 $\pm$ 8	6,7	536 $\pm$ 5	4,0	529 $\pm$ 5	4,7
15-18	528 $\pm$ 8	6,6	505 $\pm$ 7	6,4	487 $\pm$ 7	6,6

Аналіз величини середньодобових приростів в розрізі піддослідних груп показав, що телиці всіх трьох груп в перші місяці життя показували досить високі показники середньодобового приросту із подальшим їх зниженням. Встановлена перевага теличок другої групи за величиною середньодобових приростів від народження до 12 місяців над ровесницями інших груп. В подальшому перевагу мали телички першої групи. Встановлено достовірну різницю за величиною середньодобового приросту у період 6-9 місяців між другою і третьою групами при $P \geq 0,99$, в 12-15, 15-18 місяців між першою і третьою групами при $P \geq 0,999$.

Розведення за лініями у стадах великої рогатої худоби забезпечує різноманітність тварин за продуктивними ознаками, що в свою чергу дає змогу проводити селекцію і сприяє генетичному поліпшенню існуючих популяцій.

В таблиці 4 приведено дані по продуктивності корів-первісток різної лінійної належності.

Як видно з даних таблиці 4, найвищий рівень надою, за першу лактацію, одержано від тварин першої групи 4644 кг при їх перевазі над ровесницями другої групи на 228 кг і третьої на 316 кг. Потрібно також відмітити, що різниця між групами за величиною надою, перебуває в межах статистичної похибки. За показником жирності молока різниці між групами не встановлено.

Таблиця 4

Продуктивність первісток різних груп

Група	Надій, кг		% жиру		Молочний жир, кг	
	$M \pm m$	Cv	$M \pm m$	Cv	$M \pm m$	Cv
I	4644±148,2	13,7	3,78±0,04	2,1	175,7±5,02	13,8
II	4416±131,6	11,1	3,74±0,03	2,2	165,4±6,11	14,7
III	4328±163,2	12,2	3,78±0,06	2,4	163,6±6,35	15,4

Найбільше молочного жиру одержано від корів першої групи 175,7 кг, що на 10,3 і 12,1 кг більше ніж від корів другої і третьої груп. Проте різниця між групами є недостовірною.

В таблиці 5 наведено характеристику лактацій корів-первісток різних ліній.

Таблиця 5

Характеристика лактації корів-первісток різних ліній

Група	Тривалість лактації, днів	Вищий добовий надій, кг	Коефіцієнт постійності лактації, %
I	305.4±4.53	23,22	65,48
II	307.0±3.86	22,08	65,14
III	303.9±2.67	21,64	65,81

Як видно з приведених даних найбільшу тривалість лактації показали корови другої групи, при показникові 307,0 дня, вони переважали корів першої групи на 1,6, третьої на 3,1 дня. Найвищий добовий надій відмічено у корів першої групи 23,22 кг. За коефіцієнтом постійності лактації перевагу мали корови третьої групи із показником 65,81%.

В таблиці 6 приведено показники живої маси і коефіцієнта молочності в розрізі корів-первісток різного походження.

Таблиця 6

Жива маса корів і коефіцієнт молочності, кг

№ п/п	Група	Жива маса	Коефіцієнт молочності
1	I	562,3±9,75	825,9
2	II	559,6±10,22	789,1
3	III	557,9±8,65	775,7

За живою масою корови-первістки першої групи переважали ровесниць інших груп із показником 562,3 кг. Перевага склала 2,7 і 4,4 кг. За коефіцієнтом молочності також перевага була на боці корів першої групи.

Таким чином, можна зробити загальний висновок, що корови різних ліній показали різний рівень молочної продуктивності проте достовірної різниці між групами не встановлено ні за одним показником.

